

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2017

ΛΑΤΙΝΙΚΑ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

(14) Νόμισε πως ερχόταν προς το μέρος του ένας άνθρωπος με πελώριο ανάστημα και βρώμικο πρόσωπο, όμοιος με μορφή νεκρού. Μόλις τον κοίταξε ο Κάσσιος, τον έπιασε φόβος και θέλησε να πληροφορηθεί το όνομα του. Εκείνος απάντησε πως ήταν ο Πλούτωνας.

(31) Στη διάρκεια του λατινικού πολέμου ο Ύπατος Τίτος Μάνλιος, που καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του στρατού των Ρωμαίων. Αυτός, όταν κάποτε έφευγε από το στρατόπεδο, διέταξε να κρατηθούν όλοι μακριά από τη μάχη. Λίγο αργότερα όμως ο γιος του πέρασε έφιππος μπροστά από το στρατόπεδο των εχθρών και προκλήθηκε σε μάχη από τον αρχηγό των εχθρών με αυτά τα λόγια.

(43) Δε σου πέρασε η οργή, όταν εισέβαλες στα σύνορα της πατρίδας σου; Παρόλο που είχες φτάσει με τόσο εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν πέρασε αυτή η ιδέα από το μυαλό σου: «Μέσα σε εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου κι οι Θεοί του σπιτιού μου, η μητέρα, η σύζυγος και τα παιδιά μου;» Αν λοιπόν εγώ δε σε είχα γεννήσει, η Ρώμη δε θα πολιορκούνταν · αν δε σε είχα γιο, θα πέθαινα ελεύθερη σε ελεύθερη πατρίδα. Εγώ τίποτα πια δεν μπορώ να πάθω ούτε πρόκειται να είμαι πολύ δυστυχισμένη για πολύ ακόμα · αυτούς εδώ όμως, αν συνεχίσεις, τους περιμένει ή πρόωρος θάνατος ή μακρόχρονη σκλαβιά.

B1.

ingentis: το επίρρημα στον θετικό **ingenter**

facie: την αιτιατική πληθυντικού **facies**

similem: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος στον υπερθετικό **simillimo**

quem: ονομαστική πληθυντικού στο θηλυκό γένος **quae**

exercitui: γενική ενικού **exercitus**

proelio: ίδια πτώση στον άλλο αριθμό **proeliis**

minaci: ονομαστική πληθυντικού στο ουδέτερο γένος στον συγκριτικό **minaciora**

illa: ο ίδιος τύπος στον άλλο αριθμό **illud**

penates: γενική πληθυντικού αριθμού **penatium**

nihil: δοτική ενικού **nulli rei**

diu: τον συγκριτικό βαθμό **diutius**

miserrima: κλητική ενικού στο αρσενικό στον θετικό **miser**

hos: αφαιρετική ενικού στο θηλυκό **hac**

mors: αφαιρετική ενικού **morte**

servitus: γενική ενικού **servitutis**

B2α.

existimavit: α΄ ενικό υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή **existimem**

venire: δοτική γερουνδίου **veniendo**

aspexit: β΄ ενικό προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή **aspice**

concepit: γ΄ πληθυντικό οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή **concipient**

praefuit: απαρέμφατο ενεστώτα **praeesse**

abiret: ίδιο πρόσωπο στην υποτακτική υπερσυντελικού στην ίδια φωνή **abisset**

abstinerent: αιτιατική ενικού της μετοχής μέλλοντα στο θηλυκό γένος **abstenturam**

haberem: γ΄ πληθυντικό οριστικής μέλλοντα στην άλλη φωνή **habebuntur**

pati: απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο) **passuram esse**

possum: β΄ πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα **possitis**

B2β.

Ενεστώτας: **ingrediamur**

Παρατατικός: **ingrederemur**

Μέλλοντας: **ingressuri simus**

Παρακείμενος: **ingressi simus**

Υπερσυντέλικος: **ingressi essemus**

Γ1 α.

magnitudinis: γενική της ιδιότητας στο *hominem* (μόνιμη ιδιότητα)

consul: ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο *T. Manlius*

aliquando: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *abiret*

animo: αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο *perveneras*

miserrima: κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο *ego* μέσω του συνδετικού ρήματος *futura sum*

Γ1 β.

«Respondit ille se esse Orcum»

Υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου *esse* είναι το *se* (αυτοπάθεια). Βρίσκεται σε πτώση αιτιατική παρόλο που έχουμε ταυτοπροσωπία καθώς στα λατινικά το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου μπαίνει πάντα σε αυτή την πτώση είτε έχουμε ταυτοπροσωπία είτε ετεροπροσωπία.

«Ego nihil iam pati possum»

Υποκείμενο του τελικού απαρεμφάτου *pati* είναι το *ego*. Βρίσκεται σε πτώση ονομαστική, καθώς είναι ίδιο με το υποκείμενο του ρήματος *possum* (ταυτοπροσωπία).

Γ1 γ.

Dux hostium filium his verbis proelio lacessivit.

Γ1 δ.

- *natus*: (επιθετική μετοχή → δευτερεύουσα αναφορική πρόταση)
qui natus erat
- *ingredienti*: (χρονική μετοχή → δευτερεύουσα χρονική πρόταση με τον *dum*)
dum ingrederis/-re: (*dum* +οριστική ενεστώτα, δηλώνει το σύγχρονο)

Γ2 α.

si pergis (οριστική ενεστώτα) → manet (οριστική ενεστώτα)

Αναγνώριση: ανοιχτή υπόθεση στο παρόν (1^ο είδος)

Μη πραγματικό για το παρελθόν:

si perrexisses (υποτακτική υπερσυντελικού) → mansisset (υποτακτική υπερσυντελικού)

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή στο παρόν – μέλλον:

si pergas (υποτακτική ενεστώτα) → maneat (υποτακτική ενεστώτα)

Γ2 β.

nisi filium haberem → non habens filium

Η μετοχή μπαίνει σε πτώση ονομαστική, καθώς είναι συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος ego

Γ2 γ.

Quem simul aspexit Cassius: δευτερεύουσα χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο concepit. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμό simul και εκφέρεται με οριστική που δηλώνει το πραγματικό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με οριστική παρακειμένου (aspexit) που αναφέρεται στο παρελθόν. Σε σχέση με την κύρια δηλώνει το προτερόχρονο.

Cum aliquando castris abiret: Δευτερεύουσα χρονική πρόταση που χρησιμεύει ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο edixit. Εισάγεται με τον ιστορικό διηγηματικό cum και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση και δημιουργεί σχέση αιτίου – αιτιατού ανάμεσα τους. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (abiret) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν σε εξάρτηση από ιστορικό χρόνο (edixit) - Σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων.